

Státní přírodní rezervace (SPR) Tobíášův vrch zaujímá stejnojmenný nevysoký pahorek (363,3 m n.m.) v jihozápadní části Českého středohoří poblíž obce Kozly na okrese Louny. Rezervace o výměře 1,53 ha zde byla úředně zřízena výnosem MŠANO dne 9.III.1951, území však bylo chráněno de facto již od r.1936 býv. okresním úřadem v Bílíně. Vrchol je budován čedičem, k jihovýchodnímu okraji přiléhá sprašová návěš, na které je místy vyvinuta i pravá černoze. Samotný vrchol je bezlesý a je zcela obklopen zemědělsky obhospodařovanými pozemky.

Dle klimatických charakteristik: 450 - 500 mm srážek ročně, prům. teplota 8°C, náleží zkoumané území do okrsku suchého s mírnou zimou, pro který dle rekonstrukce vegetace byly charakteristické subxerofilní doubravy (MIKYŠKA, NEUHÄUSLOVÁ, 1969).

Přes nepatrnou rozlohu stal se Tobíášův vrch význačnou lokalitou, která se objevuje v pracích celé řady autorů. Vegetačních poměrů si všímají DOMIN (1904), KLIKA (1929, 1933), PRINZ, LIPSER, KINDERMANN (1936), PROKEŠ (1913), SCHUSTLER (1918), ŠIMR (1950 a, b), TRÍSKA (1951, 1956). Malakozoologických poměrů se dotýkají práce Ložkovy (LOŽEK, 1949, 1956). Několik druhů drobných savců udává z této lokality autor této zprávy (VLČEK, 1975). Předkládaný příspěvek shrnuje poznatky o fauně suchozemských obratlovců získané v letech 1970 až 1976.

Metodika.

Průzkum rezervace a jejího nejbližšího okolí byl prováděn hlavně v roce 1976 podle "Metodiky pro inventarizační průzkum státních přírodních rezervací a chráněných nalezišť" (KOLEKTIV, 1973) na 15 exkurzích ve dnech: 15.I., 6.II., 18.II., 2.III., 19.III., 2.IV., 7.IV., 23.IV., 28.IV., 10.V., 12.V., 19.V., 26.V., 4.VI. a 11. VI. 1976. Kromě toho bylo území sledováno i na dalších šesti exkurzích

v minulých letech: 14.V.1970, 24.VI.1971, 30.VIII.1972, 6.VIII.1974, 1.VII. a 29.XII.1975.

Kvantitativní výzkum populací ptáků byl prováděn sčítáním na transektu dle NOVÍKOVA (1953). Odchyt drobných savců byl prováděn jednak dlouhodobě do Zimmerových válců, navíc byl proveden jednorázový odchyt podle ZEJDY a HOLÍŠOVÉ (1970). Výsledky sčítání ptáků jsou shrnuty v tab.č.1, výsledky odchytu drobných savců v tab.č.2. Situaci pokusných ploch ukazují obr.č.1 a 2. Průkaznost hnízdění ptáků byla posuzována dle kritérií publikovaných ČERNÝM & ŠTASTNÝM (1973). Pokud není uvedeno jinak, jde o kategorie C a D (pravděpodobné, resp. prokázané hnízdění). Datum ve faunistickém přehledu, pokud je uveden, vztahuje se na první pozorování druhu.

Faunistický přehled zjištěných druhů.

AMPHIBIA

Repucha zelená - *Bufo viridis* Laur. - jeden ex. pozorován 30.VIII. 1972.

REPTILIA

Ještěrka obecná - *Lacerta agilis* L. - běžný druh. Jeden ex. pozorován 14.V.1970. Dne 12.V.1976 chycen do zemní pasti 1 ex.

AVES

Káně lesní - *Buteo buteo* (L.) - nehnízdí, v zimním období zaletuje za potravou (29.XII.1975).

Moták pilich - *Circus cyaneus* (L.) - 1 ex. pozorován na tahu (3.IX. 1974). V hnízdní době (11.VI.1976) pozorován 1 ex. v polích v těsném sousedství SPR.

Poštołka obecná - *Falco tinnunculus* L. - pravidelně zaletuje za potravou (18.II.1976). Hnízdí v lesíku asi 500 m západně od SPR.

Koroptev polní - *Perdix perdix* (L.) - několik párů hnízdí v SPR i na pastvinách v okolí (12.V.1976).

- Křepelka polní - *Coturnix coturnix* (L.) - ojedinělé zahníždění 1 páru zaznamenáno 14.V.1970 v porostu vojtěšky těsně při jihovýchodním okraji SPR. V dalších letech výskyt nezjištěn.
- Bažant obecný - *Phasianus colchicus* L. - běžně hnízdí na celém zkoumaném území.
- Čejka chocholátá - *Vanellus vanellus* (L.) - na polích v okolí SPR každoročně hnízdí 1 pár (14.V.1970, 1.VIII.1975, 26.V.1976).
- Holub hřivnáč - *Columba palumbus* L. - ojediněle zaletuje za potravou (30.VIII.1972).
- Hrdlička zahradní - *Streptopelia decaocto* (Friv.) - několik párů hnízdí v opuštěném hliništi zarostlém křovinami a stromy asi 100 m odv SPR (26.V.1976).
- Sová pálená - *Tyto alba* (Scop.) - v opuštěném domku na hřbitově v Kozlech cca 400 m jihovýchodně od SPR sebrány 6.VIII. 1974 2 vývržky (obsah: *M. arvalis* 1 ex., *A. sylvaticus* 1 ex., *Sorex araneus* 1 ex., *S. minutus* 1 ex.). Viz VLČEK (1975). V následujících letech výskyt nezjištěn.
- Kaleus ušatý - *Asio otus* (L.) - zaletuje za potravou. ~~12~~ Dvanáct vývržků nalezeno v pásu křovin na J a JZ svahu SPR (VLČEK, 1975). Rovněž v r. 1976 nalezeno v období 6.II. - 4. VI. 11. čerstvých vývržků, obsah: *M. arvalis* 19 ex., *Apodemus sylvaticus* 1 ex.
- Rorýs obecný - *Microtus apus* (L.) - velmi ojediněle zaletuje za potravou (1.VII.1975).
- Štrakapúd velký - *Dendrocopus major* (L.) - ojedinělý výskyt 1 ex. přiletnuvšího za potravou zaznamenán 2.III.1976.
- Pěnice slavíková - *Sylvia borin* (Bodd.) - 1 pár hnízdí v hliništi poblíž SPR (26.V.1976).
- Pěnice hnědokřídla - *Sylvia communis* Lath. - nehojně hnízdí v křovinách na celém území (1.VII.1975).

Pěnice pokřovní - *Sylvia curruca* (L.) - běžně hnízdí na celém území (12.V.1976).

Kvíčala obecná - *Turdus pilaris* L. - v zimním období pozorován pravidelný výskyt (22.I.1959 pozoroval hejne dr.J. Strejček - zpráva o kontrole SPR) 29.XII.1975 pozorováno několik ex.Hnízdění několika párů zjištěno v břehovém porostu potoka severně obce Kozly 19.V.1976.

Kos černý - *Turdus merula* L. - nehojně hnízdí v křovinách na úpatí i v hliništi poblíž SPR.

Bramborníček hnědý - *Saxicola rubetra* (L.) - několik párů hnízdí ve stepním biotopu SPR (12.V.1976).

Slavík obecný - *Luscinia megarhynchos* Brehm - jeden pár hnízdí v břehovém porostu potoka asi 100 m severně od SPR (12.V.1976).

Ťuhák obecný - *Lanius collurio* L. - na zkoumané lokalitě hnízdí 2 páry (24.VI.1971, 26.V.1976).

Sýkora koňadra - *Parus major* L. - ojediněle hnízdí v břehovém porostu potoka severně SPR.V zimním období zaletuje za potravou (6.II.1976).

Sýkora modřínka - *Parus coeruleus* L. - sporadicky hnízdí v břehovém porostu.Zaletuje v zimě za potravou i na území SPR (29.XII.1975).

Vlaštovka obecná - *Hirundo rustica* L. - nehnízdí, běžně zaletuje za potravou.

Jiříčka obecná - *Delichon urbica* (L.) - běžně zaletuje za potravou.

Zvonek zelený - *Chloris chloris* (L.) - v zimním období zaletuje za potravou (6.II.1976).

Stehlík obecný - *Carduelis carduelis* (L.) - v břehovém porostu potoka na sever od SPR hnízdí (14.V.1976).V zimním období zaletuje hojně za potravou (2.III.1976).

Kenopka obecná - *Carduelis cannabina* L. - několik párů hnízdí v ~~skle~~

- okolí hřbitova v Kozlech (asi 300 m východně od SPR). Zaletuje za potravou. (5.VI.1976)
- Zvenohlík zahradní - *Serinus canaria* (L.) - poblíž SPR, na kraji obce Kozly nehojně hnízdí (4.VI.1976).
- Pěnkava obecná - *Fringilla coelebs* L. - ojediněle hnízdí v zarostlém hliništi poblíž SPR (28.IV.1976). Zaletuje za potravou v zimním období i na území SPR.
- Strnad luční - *Emberiza calandra* L. - na severním svahu Tobiaševa vrchu hnízdí. (14.V.1970; 26.V.1976).
- Strnad obecný - *Emberiza citrinella* L. - dominantní druh. Patří k trvalým (včetně zimního období) obyvatelům Tobiaševa vrchu. V zimním období je podstatně hojnější, než na jaře. Hojně hnízdí.
- Strnad zahradní - *Emberiza hortulana* L. - hnízdění 1 páru na lokalitě zaznamenané 14.V.1970.
- Vrabc polní - *Passer montanus* (L.) - v zarostlém opuštěném hliništi velmi hojně hnízdí. Zaletuje pravidelně za potravou (i v zimním období) i na území SPR.
- Skřivan polní - *Alauda arvensis* L. - běžně hnízdí na polích i v SPR. Nejčasnější výskyt zaznamenán 2.III.1976.
- Linduška lesní - *Anthus trivialis* (L.) - běžně hnízdí v křovinách (24.VI.1971 ; 10.V.1976).
- Kenipas bílý - *Metacilla alba* L. - v polích poblíž SPR ojediněle hnízdí (24.VI.1971 ; 6.VIII.1974; 23.IV.1976).
- Špaček obecný - *Sturnus vulgaris* L. - několik párů hnízdí ve stromech v hliništi poblíž SPR (19.V.1976).
- Žluva hajní - *Oriolus oriolus* (L.) - jeden pár hnízdí v břehovém porostu potoka asi 500 m SV od SPR (24.VI.1971; 12.V.1976).
- Havran polní - *Corvus frugilegus* L. - nehnízdí, v zimním období zaletuje za potravou (15.II.1976).
- Vrána obecná černá - *Corvus corone corone* L. - nehnízdí, zaletuje za

petravou (11.VI.1976).

Straka obecná - *Pica pica* (L.) - ojediněle hnízdí na stromech poblíž SPR (6.VIII.1974). Zaletuje za petravou (29. XII.1975; 2.IV.1976).

MAMMALIA

Ježek západní - *Erinaceus europaeus* L. - nehojně se vyskytuje. Jeden mrtvý ex. nalezen u silnice 28.IV.1976.

Krtek obecný - *Talpa europaea* L. - ojedinělé krtiny pozorovány pouze na vlhčím západním svahu Tobíáševa vrchu.

Rejsek obecný - *Sorex araneus* L. - výskyt zjištěn pouze nepřímo - v petravě *Tyte alba* (6.VIII.1974 - 3 ex.). Viz VLČEK (1975).

Rejsek malý - *Sorex minutus* L. - rovněž tento druh zjištěn v petravě *T.alba* (VLČEK, 1975). V r. 1976 (26.V.) chycen do Zimmerova válce na jižním stepním svahu 1 ex. (♀).

Bělezubka šedá - *Crocidura suaveolens* (Pall.) - ve vývržcích Asijského otus sebranych na zkeumané lokalitě 6.VIII.1974 nalezena 1 lebka tohoto druhu (VLČEK, 1975).

Zajíc polní - *Lepus europaeus* Pall. - hojně se vyskytuje. Dle výkazu mysliveckého sdružení Hořenec činí hustota asi 92 ex./100 ha.

Králík divoký - *Oryctolagus cuniculus* (L.) - méně hojný než předešlý druh. Dle údajů MS Hořenec žije v oblasti cca 31 ex./100 ha.

Sysel obecný - *Citellus citellus* (L.) - v SPR i na okolních pastvinách nehojně (14.V.1970).

Myšice křevinná - *Apodemus sylvaticus* (L.) - velmi hojná na celém území. Zjištěna v petravě Asijského otus i *Tyte alba* (VLČEK, 1975). Je s hrabošem polním nejhojnějším druhem zkeumaného území.

Křeček polní - *Gricetus cricetus* (L.) - ojediněle se vyskytuje (19. V.1976 - na polní cestě poblíž SPR - 1 mrtvý ex.).

Hrabeš polní - *Microtus arvalis* (Pall.) - dominantní savčí druh zkeumané lokality. Zjištěn i v potravě *A.etus* a *T. alba* (VLČEK, 1975).

Láška obecná - *Vulpes vulpes* (L.) - obča přichází za petravou (29. XII.1975; 18.II.1976 - stepy).

Lasice hranostaj - *Mustela erminea* L. - jeden ex. pozorován 26.V. 1976 na východním okraji Tobíáševa vrchu.

Lasice kelčava - *Mustela nivalis* L. - jeden ex. pozorován na pelní cestě na jih od rezervace (29.V.1976).

Srnec obecný - *Capreolus capreolus* (L.) - ojedinele přichází za petravou (29.XII.1975). Dne 2.III.1976 pozorovány na pelích severně od Tobíáševa vrchu 7 ex.

Populační hustota.

V SPR Tobíášův vrch byl prováděn výzkum hustoty populací ptáků a drobných savců. Hustota populací ptáků byla prováděna na transektu o rozměrech 150 x 160 m = 2,4 ha, který zaujímá celou plochu chráněného území. Viz obr. 8.2. Hustota populací byla sledována v zimním a jarním aspektu roku 1976.

Zimní aspekt - počítání ptáků bylo provedeno ve dnech: 29.XII.1975, 15.I., 6.II., 18.II., 2.III. a 19.III.1976, t.j. celkem 6 snímků.

Abundance vykazovala tyto hodnoty: 16, 16, 36, 17, 40 a 11 exemplářů. Během sčítacího období bylo na transektu zjištěno celkově 18 druhů ptáků. Z tohoto počtu jsou 4 druhy dominantní (densita více než 5%): *Emberiza citrinella*, *Perdix perdix*, *Passer montanus* a *Phasianus colchicus*, 2 druhy jsou subdominantní (densita 1 - 3%): *Cervus frugilegus* a *Chloris chloris*, čtyři význačné a 8 přídatných. (Dominance podle PALMGRENA, 1930). Viz tab. 8.1. Z hlediska frekvence (stálosti výskytu na zkeumané ploše) se vysokým stupněm konstantnosti vyznačují pouze dominantní druhy, ostatní druhy jsou z hlediska konstantnosti přídatné. Celková densita synuzie ptáků v zimním aspektu činí 22,76 ex. na 2,4 ha, t.j. 9,48 ex./ha.

Jarní aspekt - počítání ptáků bylo prováděno na téže ploše ve dnech:

2.IV., 7.IV., 23.IV., 28.IV., 10.V., 12.V., 19.V., 26.V. a 4.VI.

1976. Celkem bylo tedy provedeno 9 snímků hustoty. Abundance vykazovala tyto hodnoty: 7, 9, 7, 8, 7, 44, 20, 29 a 32 exemplářů. Z výše uvedených abundancí je patrný zvláště výrazný nárůst od poloviny května, kdy došlo k návratu dalších druhů ptáků ze zimovišť. Celkem bylo na sledovaném transektu zjištěno 19 druhů. Z tohoto počtu je osm dominantních: *Emberiza citrinella*, *Saxicola rubetra*, *Sylvia curruca*, *Phasianus colchicus*, *Alauda arvensis*, *Anthus trivialis*, *Perdix perdix* a *Passer montanus*. Tři druhy jsou subdominantní: *Carduelis cannabina*, *Carduelis carduelis* a *Falco tinnunculus*. K význačným druhům patří *Lanius collurio*, *Hirundo rustica*, *Delichon urbica*, *Pica pica* a *Emberiza calandra*. Zbylé 2 druhy jsou přídatné. (Viz tab. č. 1.)

Z hlediska frekvence výskytu jsou 3 druhy eukonstantní (*Emberiza citrinella*, *Alauda arvensis* a *Falco tinnunculus*). Vysoký stupeň konstantnosti (50 - 75%) vykazují dále druhy *Phasianus colchicus* a *Perdix perdix*. Densita synuzie ptáků na zkečované ploše činí v jarním aspektu 11,33 ex./2,4 ha, t. j. 7,14 ex./ha.

Hustota populací drobných savců byla zjišťována jednak odchytom do sklapevacích pastí, jednak použitím zemních pastí (Zimmerových válců). Odchyt do sklapevacích pastí byl užit na pokusné ploše o rozměrech 90 x 90 m (0,81 ha) situované zhruba uprostřed rezervace. Viz obr. č. 1. Na ploše bylo statistickým způsobem ve vzdálenostech 15 m rozloženo 36 kusů pastí se standardní návnadou. Odchyt byl proveden v období od 2. do 11. IV. 1976. Celkem bylo na této ploše chyčeno v období pěti dnů 11 kusů drobných savců dvou druhů: *Apodemus sylvaticus* 5 ♂, 2 ♀ a *Microtus arvalis* 3 ♂, 1 ♀. Přepočtená hustota skýtá hodnotu 13,58 ex./ha.

Na jižním svahu Tebiášova vrchu, zhruba podél hranice SPR bylo zakopáno až po úroveň ústí 8 kusů zemních pastí (válcové plechovky o rozměrech 16 x 24 cm), ve vzdálenostech 15 m. Odchyt byl prováděn v období od 6. II. do 11. VI. 1976. Pasti byly průběžně kontrolovány a

výsledky sumarizovány zhruba po měsících odchyty. Výsledky odchyty v jednotlivých dílčích obdobích: 6.II. - 1.III. = 1 ex. (*M. arvalis* ♀), 2.III. - 2.IV. = 3 ex. (*M. arvalis* 2 ♀♀, *A. sylvaticus* ♀), 3.IV. - 28.IV. = 5 ex. (*M. arvalis* 2 ♂♂, *A. sylvaticus* 1 ♂, 2 ♀♀), 29.IV. - 26.V. = 1 ex. (*Sorex minutus* ♀), 27.V. - 11.VI. = 1 ex. (*M. arvalis* ♂).

Celkově bylo za 125 dní odchyty chyceno 11 kusů drobných savců tří druhů. Výsledky odchyty ze zemních pastí odpovídají vcelku výsledkům dosaženým odchytem ze sklapevacích pastí. Viz tab. č. 2.V celém materiálu (oběma způsoby provedeném odchyty) převládá *Apodemus sylvaticus* (50,0%), následuje *Microtus arvalis* (45,5%) a *Sorex minutus* (4,5%). Velmi zajímavý, oproti jiným obdobným lokalitám v Českém středohoří, je zvláště hojný výskyt (vysoké zastoupení) *Apodemus sylvaticus* v lesestepním biotopu.

Charakteristika osídlení biotopu.

Celý Tebiášův vrch (363,3 m) pokrývají nelesní travinná společenstva, jejichž druhová skladba vykazuje výraznou závislost na expozici, jinak mírně (30°) skloněných svahů. TRÍSKA (1956) uvádí na jižním svahu následující floristické složení: *Stipa pulcherrima*, *Adonis vernalis*, *Salvia pratensis*, *Echium vulgare*, *Thymus pannonicus*, *Artemisia campestris*, *Alyssum montanum*, *A. calycinum*, *Eryngium campestre*, *Verbascum lychnitis*, *Falcaria vulgaris*, *Medicago falcata*, *M. lupulina*, *M. minima*, *Achillea millefolium*, *Seseli hyppomarathrum*, *Muscari tenuiflorum*, *Vicia cracca*, *V. pannonica*, *Allium oleraceum*, *Melampyrum arvense*, *Agrimonia eupatoria*, *Astragalus cicer*, *Thalictrum minus*, *Veronica spicata*, *V. prostrata*, *Euphorbia cyparissias*, *Artemisia pentica*.

Na západním svahu přistupuje *Pulsatilla pratensis*, *Ajuga genevensis*, *Teucrium chamaedrys*, *Veronica teucrium*, *Agropyrum intermedium*, *Brachypodium pinnatum*. Na severním svahu je silněji vyvinuté i keřové patro. Těsně pod vrcholem je na jeho pleši několik m² porost *Cerasus avium*, směrem k západnímu svahu pak i *Rosa* sp., *Crataegus oxyacantha*,

Rhamnus cathartica, *Pirus communis* piraster, *Prunus spinosa*, *Fraxinus excelsior*, *Lonicera xylesteum*, *Quercus robur*. Stáří nejstarších dřevin činí asi 40 let. V podrostu se vyskytují vlhkemilné hájevé druhy: *Primula veris*, *Viola canina*, *Pulsatilla patens*, *Bremus inermis*, *Festuca vallesiaca*, *F. sulcata*, *Avena strum pubescens*, *Arrhenatherum elatius*, *Pea pratensis*, *Carex verna*, *C. humilis*, *Potentilla verna*, *Hypericum perforatum*, *Fragaria vivida*, *F. vesca*, *Luzula campestris*, *Chrysanthemum corymbosum*, *Trifolium montanum*, *T. alpestre*, *T. arvense*, *Keeleria gracilis*, *Polygala vulgaris* a další (viz TRÍSKA, 1956).

Bezprostřední okolí vlastní rezervace je tvořeno pruhem pastvin za níž následují intenzivně obhospodařované pozemky. Asi 100 m severně od rezervace protéká potok, obklopený porosty vrby a rákosinami.

Popsané podmínky biotopu lesostepi v SPR Tebiášův vrch skýtají možnost pro výskyt a hnízdění následujících druhů obratlovců. Z obojživelníků se vyskytuje pouze *Bufo viridis*, z plazů peněkuň hejněji *Lacerta agilis*.

Hejně je zastoupena fauna ptáků. Dominantní hnízdní populace zde vytvářejí především druhy hnízdící na zemi, případně v křovinách: *Emberiza citrinella*, *Alauda arvensis*, *Phasianus colchicus*, *Perdix perdix*, *Saxicela rubetra*, *Sylvia curruca* a *Anthus trivialis*. Ojediněle bylo zaznamenáno dále hnízdění následujících druhů: *Lanius cellarius*, *Emberiza calandra*, *Sylvia communis*. Pouze v některých letech bylo zjištěno hnízdění u *Emberiza hortulana* a *Coturnix coturnix*.

Celá řada dalších druhů hnízdí v bližším, nebo vzdálenějším okolí Tebiášova vrchu. K nim patří *Falco tinnunculus*, *Serinus canaria*, *Vanellus vanellus*, *Metacilla alba*, *Streptopelia decaocto*, *Sylvia borin*, *Asio otus*, *Turdus pilaris*, *Turdus merula*, *Luscinia megarhynchos*, *Parus major*, *Parus caeruleus*, *Carduelis cannabina*, *Carduelis carduelis*, *Sturnus vulgaris*, *Pica pica*, *Fringilla coelebs* a *Passer montanus*. Tyto druhy v různé míře zaletují za petraheu i do lesostepi SPR Tebiášův vrch. Zvláště hejně *F. tinnunculus*, *Passer montanus*, *C. cannabina* a *C. carduelis*. Hejně za petraheu zaletují i *Hirundo rustica* a

Delichen urbica. Více méně výjimečně zaletují za petravou na zkeuma-
nou lokalitu druhy: *Picus viridis*, *Dendrocepus major*, *Buteo buteo*,
Cervus frugilegus, *Chloris chloris*, *Circus cyaneus*, *Columba palumbus*,
Tyto alba a *Microtus apus*.

Ze savců se velmi hojně vyskytuje zvláště *Apodemus sylvaticus*
a *Microtus arvalis* (dominantní druhy), z dalších druhů drobných sav-
ců lze uvést *Sorex minutus*, *Sorex araneus* a *Cricetulus suaveolens*.
Hojně se vyskytuje dále *Lepus europaeus*, *Oryctolagus cuniculus*, mé-
ně hojně *Citellus citellus*, *Mustela nivalis*, *Mustela erminea*. Ojedině-
le na okrajích polí i *Cricetus cricetus*. Za petravou přichází *Capre-
olus capreolus* a *Vulpes vulpes*.

Charakteristické (dominantní) druhy: *Alauda arvensis*, *Emberiza citri-
nella*, *Saxicela rubetra*, *Phasianus colchicus*, *Anthus trivialis*, *Syl-
via curruca*, *Perdix perdix*, *Passer montanus*, *Microtus arvalis*, *Apede-
mus sylvaticus*.

Závěr.

Dleuhedobé sledování státní přírodní rezervace Tebiášův vrch
(1970 - 1976) přineslo zjištění výskytu 59 druhů obratlovců (Amphi-
bia - 1, Reptilia - 1, Aves - 42, Mammalia - 15) z nichž 50 druhů
se v chráněném území, případně nejbližším okolí rozmnožuje.

Lokalita představuje zbytek lesestepního biotopu typického pro
jihozápadní část České středohoří. Ve zkeumaném území převládají
nelesní druhy obratlovců. Zvláště výrazně se tato skutečnost odráží
ve fauně drobných savců a ptáků. V synuzii ptáků převládající nelesní
druhy tvoří 65,21% celkové populace. Obdobné poměry zjistíme i při
vezmeme-li v úvahu dominantní druhy synuzie. Nelesní dominanty (4)
tvoří 41,55%, lesní (2) dominanty pouze 22,45% synuzie.

Z hlediska produkční biologie (zastoupení jednotlivých trofic-
kých skupin) převládají v synuzii ptáků insektivní (případně karni-
verní) druhy - tvoří 53,13% synuzie. V zastoupení dominant je patrná
mírná převaha herbivorních a diverzivorních druhů, což ukazuje na
narušení stability lesestepní formace SPR Tebiášův vrch, která je

zřejmě důsledkem nepatrné rozlehy chráněného území, obklopeného intenzivně obhospodařovanými poli. I přes tuto skutečnost se na zkeumaném území (nebo v jeho nejbližším okolí) vyskytuje celá řada významných druhů např. *Circus cyaneus*, *Coturnix coturnix*, *Saxicola rubetra*, *Luscinia megarhynchos*, *Emberiza hortulana*, *Citellus citellus*, *Crecidura suaveolens* a dalších, které jsou dokladem biologické hodnoty této lokality.

LITERATURA

- BALOGH, J., 1958: *Lebensgemeinschaften der Landtiere*. Budapest - Berlin 1958, 560 pp.
- ČERNÝ, W., ŠTASTNÝ, K., 1973: Pokyny pro mezinárodní mapování hnízdicích ptáků. Zravy 2, Čs. spol. ornit. Praha (cyklost.)
- DOMIN, K., 1904: *České středohoří*, Praha 1904.
- KLIKA, J., 1929: Ein Beitrag zur geobotanischen Durchforschung des Steppengebietes im Böhmischem Mittelgebirge. Beih. zum Botanischen Centralbl. XLV Abt. II.: 495-539.
- KLIKA, J., 1933: Studien über die xerotherme Vegetation Mitteleuropas II. Xerotherme Gesellschaften in Böhmen. Beih. zum Bot. Centralbl. XLVIII (II): 707 - 772.
- KOLEKTIV, 1973: Metodika inventarizačního průzkumu státních přírodních rezervací a chráněných nalezišť. SÚPPOP Praha, 46 pp.
- LOŽEK, V., 1949: Studie českých stepí na základě recentních a fosilních měkkýšů. Praha 1949.
- LOŽEK, V., 1956: Několik poznámek o rezervaci Tebiášův vrch. Ochrana přírody XI (4): 119.
- MIKYŠKA, R., NEUHÄUSLOVÁ, Z., 1969: Geobotanická mapa ČSSR 1: 200 000, list M - 33 - XIV Teplice.
- NOVIKOV, G.A., 1953: Praktikum polní ekoekologie suchozemských obratlovců. Praha 1953, 413 pp.
- PALMGREN, P., 1930: Quantitative untersuchungen über die Vogelfauna

- in Wäldern Südfinnlands. Acta Zeol. Fenn. 7: 1 - 218.
- PRINZ, K., LIPSER, H., KINDERMANN, V., 1936: Der Tobiaschberg - das erste Naturschutzgebiet der Botanischen Arbeitsgemeinschaft. Natur u. Heimat 7: 129 - 193.
- PROKEŠ, V., 1913: Úved do fleristiky severního Leunska. XVII. Výreční zpráva c.k. státní vyšší reálky v Leunach za školní rok 1912 - 13. p. 3 - 23.
- ŠIMR, J., 1950a: Rozšíření hlaváčku jarního (*Adonis vernalis* L.) v Českém středohoří. Čs. botanické listy II.: 112 - 115.
- ŠIMR, J., 1950b: Rozšíření kavylu sličného v Českém středohoří. Čs. bot. listy III.: 22 - 24.
- SCHUSTLER, F., 1918: Xerothermní květena ve výveji vegetace české. Praha 1918.
- TŘÍSKA, J., 1951: Žlutobílá ferma keniklece lučního načernalého (*Pulsatilla pratensis* (L.) Mill. ssp. *nigricans* (Störck) Asch. et. Graeb. f. *echroleuca* Tausch. Bot. listy IV.: 2 - 3.
- TŘÍSKA, J., 1956: Vegetační poměry rezervace Tebiášův vrch. Ochrana přírody XI. (4) : 16 - 19.
- VLČEK, M., 1975: Drobní savci v petrávě sev v SPR Tebiášův vrch. Ochrana přírody XXX, Příl. Ochranský průzkum 3(1975): 12.
- ZEJDA, J., HOLÍŠOVÁ, V., 1970: On the prebaiting of small mammals in the estimation of their abundance. Zeol. listy 19 : 103 - 118.

Tab.č.1.: Kvantitativní poměry synuzie ptáků v lesestepi SPR Tebiášův vrch v zimním a jarním aspektu roku 1976. Transekt 2,4 ha.
A - abundance, D - dominance, F - frekvence.

D r u h :	zimní aspekt			jarní aspekt		
	A (ex.)	D (%)	F (%)	A (ex.)	D (%)	F (%)
<i>Alauda arvensis</i>	0,17	0,75	17,0	1,44	8,31	88,9
<i>Anthus trivialis</i>	-	-	-	1,00	5,77	44,4
<i>Buteo buteo</i>	0,34	1,50	33,0	-	-	-
<i>Carduelis cannabina</i>	-	-	-	0,78	4,50	11,1
<i>Carduelis carduelis</i>	0,17	0,75	17,0	0,56	3,23	44,4
<i>Cervus frugilegus</i>	1,00	4,39	33,0	-	-	-
<i>Delichen urbica</i>	-	-	-	0,44	2,54	11,1
<i>Dendrocephalus major</i>	0,17	0,75	17,0	-	-	-
<i>Emberiza calandra</i>	-	-	-	0,22	1,27	22,2
<i>Emberiza citrinella</i>	6,50	28,58	100,0	2,56	14,77	100,0
<i>Falco tinnunculus</i>	0,17	0,75	17,0	0,78	4,50	77,8
<i>Fringilla coelebs</i>	0,17	0,75	17,0	-	-	-
<i>Hirundo rustica</i>	-	-	-	0,44	2,54	33,3
<i>Chloris chloris</i>	0,83	3,67	17,0	-	-	-
<i>Lanius cellarius</i>	0,44	2,54	-	0,44	2,54	22,2
<i>Parus caeruleus</i>	0,50	2,20	33,0	-	-	-
<i>Parus major</i>	0,50	2,20	17,0	-	-	-
<i>Passer montanus</i>	3,68	16,26	50,0	0,89	5,14	44,4
<i>Perdix perdix</i>	5,00	21,99	83,3	0,89	5,14	66,7
<i>Phasianus colchicus</i>	2,68	11,79	66,7	1,67	9,64	66,7
<i>Pica pica</i>	0,17	0,75	17,0	0,33	1,91	22,2
<i>Picus viridis</i>	0,34	1,50	33,0	-	-	-
<i>Saxicela rubetra</i>	-	-	-	2,34	13,50	44,4
<i>Streptopelia decaocto</i>	-	-	-	0,11	0,63	11,1
<i>Sylvia communis</i>	-	-	-	0,11	0,63	11,1
<i>Sylvia curruca</i>	-	-	-	2,22	12,81	44,4
<i>Turdus merula</i>	0,17	0,75	17,0	0,11	0,63	11,1
<i>Turdus pilaris</i>	0,17	0,75	17,0	-	-	-
C e l k e m :	22,76	100,00	-	17,33	100,00	-

Tab.č. 2.: Přehled úlevků drobných savců v lesestepním biotopu SPR Tebiášův vrch v r.1976

Datum odchyty:	2.- 7.IV.1976		6.II. - 11.VI.1976		Celkem		% úlevků dle počtu pastí
Druh:	n	%	n	%	n	%	
Sorex minutus	-	-	1	9,1	1	4,5	0,08
Apodemus sylvaticus	7	63,6	4	36,4	11	50,0	0,93
Microtus arvalis	4	36,4	6	54,5	10	45,5	0,85
Celkem:	11	100,0	11	100,0	22	100,0	1,86
Pastí na nec	180		1000		1180		